

دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در بازار پایه فرابورس ایران

این دستورالعمل در راستای اجرای تبصره ب ماده ۹۹ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در ۱۴ ماده و ۴ تبصره در تاریخ ۱۳۹۰/۲/۱۰ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران مصوب ۱۳۸۸/۱۱/۱۷ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحات بعدی آن تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

۱- **بازار پایه:** از جمله بازارهای فرابورس است که معاملات آن بر اساس ضوابط این دستورالعمل انجام می‌شود.

۲- **دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات:** دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در فرابورس ایران مصوب ۱۳۸۸/۱۱/۱۷ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و اصلاحات بعدی آن است.

۳- **مرحله نظارت:** دوره زمانی پس از حراج تک قیمتی است که طی آن فرابورس اقدام به بررسی و تایید معاملات انجام شده می‌نماید.

ماده ۲: انجام معاملات اوراق بهادار در بازار پایه منوط به درج نام اوراق بهادار در فهرست اوراق بهادار بازار پایه فرابورس می‌باشد.

ماده ۳: عرضه اولیه اوراق بهادار در بازار پایه به روش بازگشایی نماد موضوع فصل یازدهم دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات انجام می‌شود. کلیه وظایف و اختیارات هیئت پذیرش در این خصوص به کمیته عرضه واگذار می‌گردد.

ماده ۴: معاملات اوراق بهادار مورد معامله در بازار پایه، روزانه با انجام ۵ حراج تک قیمتی پی در پی با مراحل زیر انجام می‌شود.

۱-۱ - مرحله پیش‌گشایش

۱-۲ - مرحله حراج تک قیمتی

۱-۳ - مرحله نظارت

تبصره: طول زمان هریک از مراحل فوق و دامنه نوسان قیمت در معاملات بازار پایه توسط هیئت مدیره فرابورس تعیین می‌گردد.

ماده ۵: در بازار پایه صرفاً سفارش محدود قابل اجرا بوده و استفاده از کد معاملات گروهی نیز در این بازار مجاز نمی‌باشد.

ماده ۶: در صورتی که ظن دستکاری قیمت یا استفاده از اطلاعات نهانی در معاملات بازار پایه وجود داشته باشد، فرابورس می‌تواند معاملاتی را که با نوسان غیرعادی قیمت یا حجم غیرعادی انجام شود، تأیید ننماید.

ماده ۷: معاملات عمده بازار پایه بصورت عرضه یکجا و در بازار سوم فرابورس انجام شده و تابع مقررات آن بازار می‌باشند.

تبصره ۱: بلوک‌های سهام شرکت‌های مورد عرضه در بازار پایه که بیشتر از ۱۰۰ هزار سهم و کمتر از حد نصاب معاملات عمده باشند با درخواست کارگزار عرضه کننده و پس از موافقت کمیته عرضه، در بازار سوم فرابورس قابل عرضه می‌باشند.

تبصره ۲: در صورتی که بخشی از سهام شرکت‌های مورد عرضه در بازار پایه دارای امتیاز خاص یا محدودیت ویژه‌ای باشند و بنا به تشخیص کمیته عرضه معامله آن در بازار خرد امکان‌پذیر نباشد، معاملات آن بخش با هر حجمی در بازار سوم فرابورس انجام خواهد شد.

ماده ۸: نماد معاملاتی اوراق بهادار مورد معامله در بازار پایه حداقل یک روز قبل از برگزاری مجمع عمومی صاحبان سهام و قبل از برگزاری جلسه هیأت‌مدیره‌ای که طی آن مقرر است در خصوص اختیارات تفویض شده توسط مجمع عمومی فوق‌العاده در خصوص افزایش سرمایه تصمیم‌گیری شود، متوقف می‌گردد.

ماده ۹: در صورت عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس نسبت به صورت‌های مالی سالیانه و میان دوره‌ای، حسب تشخیص فرابورس یا سازمان نماد معاملاتی اوراق بهادار مورد معامله در بازار پایه فرابورس متوقف می‌گردد.

ماده ۱۰: بازگشایی نمادهای متوقف شده مطابق مواد ۸ و ۹ این دستورالعمل تابع ضوابط دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات می‌باشد.

ماده ۱۱: در صورتی که معاملات اوراق بهادار در بازار پایه مضمون به استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت باشد، فرابورس می‌تواند رأساً یا به موجب اعلام سازمان نماد معاملاتی اوراق بهادار را متوقف نماید. بازگشایی نماد معاملاتی پس از بررسی‌های لازم حسب مورد به تشخیص فرابورس یا سازمان خواهد بود.

ماده ۱۲: انجام معامله توافقی سهام مورد معامله در بازار پایه با موافقت کمیته عرضه امکان پذیر است. جهت انجام معامله توافقی کارگزار باید اسامی خریدار و فروشنده را به همراه حجم و قیمت اوراق بهادار به فرابورس ارائه نماید. در صورت موافقت کمیته عرضه معامله مورد درخواست توسط کارگزار در سامانه معاملاتی ثبت می‌شود.

تبصره: در صورت موافقت کمیته عرضه، معاملات توافقی می‌تواند در خارج از دامنه نوسان قیمت بازار پایه انجام شود.

ماده ۱۳: در خصوص انتشار اطلاعات معاملات اوراق بهادار در بازار پایه، اطلاعات موضوع موارد ۳، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱ بند (الف) و موارد ۱، ۴، ۵ بند (ب) ماده ۲ دستورالعمل انتشار اطلاعات معاملات توسط فرابورس ایران (شرکت سهامی عام) قابل انتشار نمی‌باشد.

ماده ۱۴: معاملات بازار پایه در خصوص موارد تصریح نشده در این دستورالعمل، تابع مقررات مرتبط در دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات و سایر مصوبات هیئت مدیره سازمان می‌باشد.

ماده واحده در خصوص معاملات سهام و حق تقدم بورس‌ها، فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری

انجام معاملات سهام و حق تقدم بورس‌ها، فرابورس و شرکت سپرده‌گذاری به شرح زیر انجام می‌شود:

۱- معاملات با حجم کمتر از ۱۰۰ هزار سهم یا حق تقدم شرکت‌های فوق در دسته‌های سهامداری که بر اساس اساسنامه شرکت، شخصیت حقوقی یا نهاد خاصی را شامل نمی‌شود در بازار عادی معاملات پایه فرابورس ایران امکان پذیر است. فرابورس موظف است روزانه معاملات انجام شده بر روی سهام و حق تقدم این شرکت‌ها را بررسی نماید و معاملاتی را که منجر به نقض محدودیت‌های قانونی و مقرراتی تصاحب سهام این شرکت‌ها می‌گردد، تایید ننماید.

۲- انجام معاملات با حجم بزرگتر یا مساوی ۱۰۰ هزار سهم یا حق تقدم و کلیه معاملات سهام یا حق تقدم شرکت‌های فوق در دسته‌های سهامداری که بر اساس اساسنامه شرکت، شخصیت حقوقی یا نهاد خاصی را شامل می‌شود، صرفاً در قالب عرضه یکجا یا معاملات توافقی حسب درخواست عرضه کننده امکان پذیر است. در این صورت فرابورس موظف است تاییدیه سازمان را به شرح زیر اخذ نماید.

الف) در عرضه یکجا باید کلیه متقاضیان خرید سهام یا حق تقدم به ترتیبی که در اطلاعیه عرضه قید می‌گردد، قبل از شروع رقابت توسط کارگزار مربوطه به سازمان معرفی گردند. صرفاً متقاضیانی حق شرکت در رقابت را خواهند داشت که قبلاً تاییدیه سازمان مبنی بر رعایت محدودیت‌های قانونی و مقرراتی را اخذ نموده باشند.

ب) در معامله توافقی اسامی خریدار و فروشنده به همراه سایر اطلاعات مورد نیاز سازمان توسط فرابورس به سازمان ارائه می‌گردد. معامله مذکور در صورت تایید سازمان مبنی بر رعایت محدودیت‌های قانونی و مقرراتی در فرابورس ثبت می‌گردد.

ماده واحده در خصوص ثبت معاملات سهام شرکت‌ها قبل از درج در بازار پایه

در صورت موافقت کمیته عرضه فرابورس امکان ثبت معاملات اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان که حسب تکلیف بند ب ماده ۹۹ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه باید در بورس یا فرابورس معامله گردند، حداکثر تا شش ماه پس از ابلاغ دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات اوراق بهادار در بازار پایه فرابورس/ایران، امکان پذیر است. معاملات مذکور پس از درج نماد در بورس یا فرابورس در قالب معاملات توافقی در بازار پایه انجام می‌شود.^۱

^۱ اصلاحیه مورخ ۹۰/۵/۲۲ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار